

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „La originea unor însemnate orientări în politica externă a Moldovei s-a aflat cucerirea Chilieii în 1465 [...]. Se demonstrează, încă odată, covârșitoarea însemnătate a controlului gurilor Dunării în determinarea politicii externe nu numai a Moldovei și a Țării Românești, dar și a marilor puteri [...] pentru care marele fluviu însemna, în egală măsură, o axă strategică și una comercială.

Cucerirea Chilieii în 1465 a adus Moldova în conflict cu Ungaria - ceea ce a determinat strângerea relațiilor moldo-polone [...]. Matei Corvin a reacționat la cucerirea Chilieii prin organizarea unei campanii de anvergură împotriva lui Ștefan [cel Mare], având un obiectiv și mai ambițios decât restaurarea controlului asupra cetății danubiene: înlăturarea lui Ștefan [cel Mare] și înscăunarea lui Petru Aron, ceea ce implica readucerea Moldovei sub autoritatea efectivă a coroanei ungare. Oastea lui Matei Corvin a înaintat până la Baia, unde, în [...] 1467, a fost atacată de Ștefan [cel Mare]. Complotul boierilor, ostili politicii de întărire a puterii domnești, l-a lipsit pe Ștefan [cel Mare] de victoria zdrobitoare pe care o aștepta. Matei Corvin [...] a fost constrâns să se retragă, abandonând definitiv intenția de a restabili controlul asupra Moldovei.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „[...] Ștefan [cel Mare] a încercat să-și recupereze cetățile, cu concursul Poloniei, grav amenințată în perspectivă de instalarea turcilor în nordul bazinului pontic. Pentru a obține concursul polon, Ștefan a depus la Colomeea omagiul vasalic regelui Cazimir [...]. Cum Polonia a încheiat câțiva ani mai târziu pacea cu turcii, Ștefan a fost silit să-i urmeze exemplu [...] restabilind la rândul său pacea cu Poarta Otomană și reluând plata tributului. [...]

Devenit rege al Poloniei în 1492, Ioan Albert a început [...] febrile pregătiri diplomatice și militare în vederea unei expediții de înlăturare a turcilor de la Chilia și Cetatea Albă. Dar programul regelui polon prevedea, ca etapă premergătoare acțiunii antiotomane, instaurarea controlului polon direct asupra Moldovei prin înlăturarea lui Ștefan [cel Mare], întrucât din 1489 revenise la alianța cu Ungaria, obținând [...] cetățile transilvane Ciceul și Cetatea de Baltă [...]. Marea expediție polonă din 1497, al cărei țel oficial proclamat era recuperarea Chilieii și Cetății Albe, și-a trădat obiectivul real de îndată ce trupele polone [...] au intrat pe teritoriul Moldovei îndreptându-se spre Suceava. Dar rezistența prelungită a cetății și primejdia intervenției în luptă a altor forțe, îndeosebi a Ungariei, l-au silit [...] pe regele polon să ridice asediul și să înceapă retragerea. Pe drumul de înapoiere, la Codrii Cosminului, o mare parte a trupelor polone a fost surprinsă și nimicită de oastea lui Ștefan [cel Mare].”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o cetate din Transilvania, precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la „marile puteri”. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul român și statul medieval condus de către acesta, la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnitorul român cucerește Chilia. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni care au contribuit la formarea statului medieval românesc din Estul Carpaților desfășurate în secolul al XIV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea-al X-lea și cele din secolul al XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Persoana cea mai importantă de la conducerea Țărilor Române era domnitorul. Puterea sa politică, administrativă și judecătorească era aproape absolută, iar cuvântul său în politica fiscală și economică aproape decisiv. Controla toate pârgurile administrației centrale și provinciale, iar personalul său era direct sau indirect răspunzător față de el. Domnitorul era judecătorul suprem, care audia pricini de orice fel, fie că erau civile sau penale, laice sau ecleziastice, și servea drept curte supremă de apel. Putea să dea sentințe mai aspre sau mai blânde decât cele prevăzute de lege și putea grația sau comuta pedepse după cum dorea. [...]

Puține limitări constituționale împiedicau exercitarea acestor prerogative ale domniei. [...] Cea mai importantă limitare venea din [...] Imperiul Otoman. Dreptul asumat de către sultan de a selecta și a mazili domnitorul era probabil cea mai formidabilă și unica stavilă în calea autorității domnești. Sultanul îl trata pe domnitor ca pe un dregător otoman, iar în ierarhia dregătorească otomană, el se afla sub vizirii importanți. Totuși, grecii din Fanar râvneau la tronul Țărilor Române ca o încununare a carierei lor publice, chiar dacă modul în care își realizau ambițiile impunea constrângeri severe în privința libertății lor de acțiune. Pentru a-și păstra funcția, erau nevoiți să intre în grațiile unei armate de dregători otomani. Împrumuturile și diversele favoruri primite de către domnitori îi obligau să [...] adopte măsuri fiscale adesea contrare intereselor lor, ca să nu mai vorbim de bunăstarea țării în care veniseră pentru a o conduce. În orice caz, domnitorii puteau fi maziliți oricând de către sultan, în ciuda limitelor prevăzute de tratatele impuse [otomanilor] de Rusia. În 1786, de pildă, domnitorul Țării Românești, Mihai Șuțu, și domnitorul Moldovei, Alexandru Mavrocordat, au fost maziliți peste noapte, fiind suspecți de lipsă de loialitate.”

(K. Hitchins, *România, 1774 - 1866*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți marea putere implicată în acțiuni diplomatice cu Imperiul Otoman, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele din sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați instituția politică centrală și o atribuție a reprezentantului ei în domeniul administrației, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la prerogativele din domeniul juridic. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la consecințele implicării Imperiului Otoman în organizarea politică a Țărilor Române, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în deceniul șase al secolului al XIX-lea a contribuit la constituirea statului modern român. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre Europa și România în a doua jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unei ideologii din Europa Occidentală din a doua jumătate a secolului al XX-lea și menționarea a două caracteristici ale acesteia;
- prezentarea unei asemănări între prevederile Constituției României adoptată în 1952 și cele ale Constituției din 1965;
- menționarea a două practici politice utilizate în România, în perioada 1971-1988;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice din România, în perioada 1990-2000 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Ciceu, Cetatea de Baltă **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: marilor puteri [...] *pentru care marele fluviu însemna, în egală măsură, o axă strategică*, pentru marile puteri Dunărea avea o însemnătate comercială etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Ștefan cel Mare, Moldova . **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**.
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *Cauză: Pentru a obține concursul polon și efect: Ștefan a depus la Colomeea omagiul vasalic regelui Cazimir SAU Cauză: întrucât din 1489 revenise la alianța cu Ungaria și efect programul regelui polon prevedea, ca etapă premergătoare acțiunii antiotomane, instaurarea controlului polon direct asupra Moldovei prin înlăturarea lui Ștefan etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două acțiuni care au contribuit la formarea statului medieval românesc din Estul Carpaților desfășurate, în secolul al XIV-lea (1px2=2p)
Exemple: „descălecatul” lui Dragoș/Bogdan, obținerea independenței Moldovei, organizarea instituțională etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiune (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea-al X-lea și cele din secolul al XIII-lea
Exemple: sunt conduse de un voievod, sunt amenințate de expansiunea Ungariei etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Rusia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XVIII-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: domnia
3 puncte pentru menționarea oricărei atribuții a reprezentantului domniei în domeniul administrației, la care se referă sursa dată
Exemple: *controla toate pârgiile administrației centrale și provinciale, personalul său era direct sau indirect răspunzător față de el, deține puterea absolută în administrație etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la prerogativele din domeniul juridic (3px2=6p)
Exemple: *era judecătorul suprem, audia pricini de orice fel, fie că erau civile sau penale, putea să dea sentințe și să grațieze etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la consecințele implicării Imperiului Otoman în organizarea politică a Țărilor Române
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Implicarea Imperiului Otoman în organizarea politică a Țărilor Române are consecințe negative pentru reprezentantul domniei. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Sultanul îl trata pe domnitor ca pe un dregător otoman, iar în ierarhia dregătorească otomană, el se afla sub vizirii importanți și În orice caz, domnitorii puteau fi maziliți oricând de către sultan SAU Implicarea Imperiului Otoman în organizarea politică a Țărilor Române are consecințe politice și economice. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Sultanul îl trata pe domnitor ca pe un dregător otoman, iar în ierarhia dregătorească otomană, el se afla sub vizirii importanți. și Împrumuturile și diversele favoruri primite de către domnitori îi obligau [...] să adopte măsuri fiscale adesea contrare intereselor lor, ca să nu mai vorbim de bunăstarea țării în care veniseră pentru a o conduce etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.***
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** rezoluția Adunării ad-hoc din Moldova/Țara Românească, Rezoluțiile elaborate în 1857) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărei ideologii din Europa Occidentală din a doua jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu** liberalism, conservatorism **etc.**)
Câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două caracteristici ale ideologiei precizate (**de exemplu** susține drepturile și libertățile cetățenești/neintervenția statului în economie; este pentru păstrarea ordinii existente/stat puternic care să vegheze la menținerea valorilor tradiționale **etc.**) **(3px2=6p)**
- **2 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între prevederile Constituției României adoptată în 1952 și cele ale Constituției din 1965 (**de exemplu:** stabilesc atribuțiile Consiliului de Miniștri, stabilesc drepturile cetățenești **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea asemănării menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la asemănare și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la asemănare
- **Câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două practici politice utilizate în România, în perioada 1971-1988 (**de exemplu:** cultul personalității, cenzura, represiunea politică **etc.**) **(3px2=6p)**
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la practicile politice din România, în perioada 1990-2000 (**de exemplu:** Practicile politice din România, în perioada 1990-2000, au caracter democratic., Prin practicile politice utilizate în România, în perioada 1990-2000, sunt respectate drepturile și libertățile cetățenești. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**